

Marek Saj

Prawno-teologiczne aspekty konsekracji zakonnej

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 49/3-4, 3-19

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

O. MAREK SAJ CSsR

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

PRAWNO-TEOLOGICZNE ASPEKTY KONSEKRACJI ZAKONNEJ

Treść: Wstęp. 1. Pochodzenie i rozwój profesji zakonnej. 2. Prawne rozumienie profesji zakonnej. 3. Teologiczne podstawy konsekracji zakonnej. Zakończenie.

Wstęp

Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku życie konsekrowane określa trwałą formą życia oddanego Bogu, której cechą charakterystyczną jest profesja rad ewangelicznych.¹ Profesja zakonna należy więc do elementów istotnych tego rodzaju życia. Od Soboru Watykańskiego II, zwłaszcza od wydania dekretu o przystosowanej do współczesności odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis*, ożywiły się w Kościele dyskusje nad rozumieniem i znaczeniem ślubów zakonnych, co miało bezpośredni związek z samą profesją zakonną. Rezultatem tego jest wiele dokumentów kościelnych poruszających to zagadnienie. Profesja zakonna jest więc sposobem konsekracji, czyli oddania się człowieka na służbę Panu Bogu. Źródłem i wzorem takiego życia jest Jezus Chrystus. Choć On sam nie założył żadnego zakonu, to jednak Jego życie i nauczanie dały podstawy do zaistnienia w Kościele takiego stanu. Jezus dając rady ewangeliczne i zachęcając do ich zachowywania stworzył jednocześnie podstawy do zaistnienia stanu zakonnego. Życie zakonne jest zatem praktykowaniem czystości, ubóstwa i posłuszeństwa przez profesję zakonną. Warto więc chyba opisywać środowisko, w którym profesja zrodziła się, by następnie pokazać jej rozumienie i podstawy na których się opiera i z których wyrasta, gdyż jest to ważne tak dla poszczególnych osób powołanych do życia konsekrowanego, jak i dla całego Kościoła. Te właśnie aspekty tak prawne, jak i teologiczne zostaną tu proszone, pomijając jednak sam sposób i warunki skła-

dania profesji przepisane przez kanoniczne prawo, a także sam przedmiot tej profesji, czyli śluby czystości ubóstwa i posłuszeństwa. Zagadnienie te są bowiem tak szczegółowe, że wymagają osobnego potraktowania.

1. Pochodzenie i rozwój profesji zakonnej

Czytając choćby tylko bardzo pobieżnie Pismo Święte bez trudu można zauważyć, że Jezus Chrystus nie założył bezpośrednio żadnej wspólnoty zakonnej, ani też nie określił konkretnych form życia zakonnego. Pomimo tego, nazywany być może jego założycielem, gdyż podał istotne elementy tego stanu. Dokumenty Kościoła mówią wyraźnie, że wszystko, co wpływa na rozwój świętości i misji Kościoła powstało z woli Jezusa. Życie zakonne wywodzi więc swe początki z umysłu, serca i przykładu Chrystusa Pana (por. Mt 5, 3-12; Łk 6, 20-26; Dz 1, 1). W soborowej konstytucji *Lumen gentium* czytamy, iż rady ewangeliczne, przyjęte dobrowolnie, stosownie do osobistego powołania każdego, szczególnie zdolne są bardziej upodobnić chrześcijanina do rodzaju życia dziewiczego i ubożego, jaki wybrał dla siebie Chrystus Pan i jaki obrała Jego Matka.² Podobnie przypomina dekret *Perfectae caritatis* umiejscawiając dążenie do miłości doskonałej drogą ślubowanych rad ewangelicznych w nauce i przykładzie Boskiego Mistrza.³

Mając takie źródło, życie zakonne stopniowo zaczęło się w Kościele rozwijać, od prostych form, aż po te istniejące dzisiaj. Jak sam stan zakonny, tak i nierozzerwalnie związana z nim profesja zakonna, przechodziła swoje etapy rozwoju. „Profesja rad ewangelicznych należy niezaprzeczalnie do życia i świętości Kościoła.”⁴ Znajduje się ona w samym sercu Kościoła, gdyż wyraża – jak to

---

¹ Por. *Codex Iuris Canonici auctoritate Joannis Pauli PP II promulgatus. Kodeks Prawa Kanonicznego*. Przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Pallottinum 1984, (dalej: KPK), kan. 573, § 1.

² Por. Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele, *Lumen genium*, (dalej: LG), nr 46; Kongregacja Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, Instrukcja, Rozpocząć na nowo od Chrystusa: Odnowione zaangażowanie życia konsekrowanego w trzecim tysiącleciu, *Ripartire da Cristo*, 19 maja 2002, (dalej: RdC), nr 5.

³ Por. Sobór Watykański II, Dekret o przystosowanej do współczesności odnowie życia zakonnego, *Perfectae caritatis*, (dalej: PC), nr 1.

⁴ Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska, *Vita consecrata*, O życiu konsekrowanym i jego misji w Kościele i w świecie, 25 marca 1996, (dalej: VC), nr 29.

określa *Vita consecrata* – najgłębszą istotę powołania chrześcijańskiego oraz dążenie do zjednoczenia Kościoła z Jezusem Chrystusem.⁵ Praktyka rad ewangelicznych istniała od początku życia zakonnego i chociaż początkowo niewyrażana w formie słownej, zawsze stanowiła przedmiot profesji zakonnej.⁶ Tylko jej treść i forma zmieniały się w ciągu wieków, by wreszcie osiągnąć obecną postać.

Ponieważ profesja zakonna jest elementem nieodzownym życia radami, dlatego jej wyjaśnienia należy poszukiwać właśnie w życiu zakonnym. Początków tego życia, jako odpowiedzi na rady dane przez Jezusa, należy szukać w początkach samego Kościoła, czyli już w czasach apostołskich.⁷ Od pierwszych lat istnienia Kościoła wiele osób podejmowało formę życia, która stawiała większe wymagania od chrześcijanina. Wtedy to profesja pojawia się jako pewien rodzaj życia ewangelicznego, który od tego, kto ją składa, wymaga mocnej woli wytrwania w obranym stanie.⁸ „Pragnienie absolutu i ewangelicznego radykalizmu u pierwszych anachoretów, dziewic, cenobitów oraz wielkiej rzeszy mnichów, którzy pod natchnieniem Ducha Świętego i kierownictwem Kościoła zebrali z Ewangelii to, co bardziej odpowiadało ich pragnieniom zupełnego oddania się Bogu, stopniowo rozwinęło te trzy rady w trzy zobowiązania, tworzące nowy stan życia.”⁹

Najstarszymi formami życia zakonnego był stan dziewic i ascetów.¹⁰ W pierwotnym Kościele nieznanym było formalne włączenie do zakonu, dlatego też nie spotyka się w tym czasie wyraźnej profesji. Nie była więc ona elementem koniecznym dla samego stanu zakonnego. Spotyka się tam mężczyźni i kobiety, którzy prowadzili życie umartwione i poświęcone modlitwie. Tylko znaki zewnętrzne decydowały o przynależności do stanu zakonnego i automatycznie pociągały za sobą skutki prawne, czyli zobowiązanie się do wymagań stawianych przez ten rodzaj życia.¹¹ Przyjęcie habitu czy welonu

---

⁵ Por. VC, nr 3.

⁶ Por. B. W. Zubert, *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.*, t. 2, cz. III, *Księga II: Lud Boży. Część III: Instytuty życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostołskiego*, Lublin 1990, s. 143.

⁷ Por. E. Gambari, *Życie zakonne po Soborze Watykańskim II*, Kraków 1998, s. 66-67.

⁸ Tamże, s. 119.

⁹ Tamże, s. 124; por. *Dziewice*, w: M. Daniluk, K. Klauza, *Podręczna encyklopedia Instytutów życia konsekrowanego*, Lublin 1994, s. 109-110.

¹⁰ Por. *Asceta*, w: M. Daniluk, K. Klauza, *Podręczna encyklopedia...*, s. 67.

¹¹ Por. B. W. Zubert, *Komentarz do Kodeksu...*, s. 143.

w domu czy na pustyni powodowało, że osoba wchodziła w stan zakonny. Nie było więc konieczności osobnego aktu włączającego do zakonu. Istota profesji nie polegała zatem na znakach zewnętrznych, lecz na woli człowieka, który pragnął swoje życie poświęcić Bogu w stanie zakonnym.¹²

Chociaż konsekracja zakonna istnieje od początku życia zakonnego, to jednak nie zawsze i nie wszędzie można było zauważyć wszystkie jej elementy. Dopiero z czasem stała się ona coraz bardziej wyraźna, by przyjąć obecną formę.¹³ Elio Gambari zauważa, że „niełatwo jest wyśledzić w historii moment, w którym w życiu ewangelicznym anachoretów i cenobitów powstało takie zobowiązanie, które mogło być zobowiązaniem się wobec Boga i Kościoła.”¹⁴ Przynależność do stanu zakonnego wynikała ze złożenia ślubów i przybrania stroju zakonnego. Wydaje się, że okres ascetyzmu pierwszych wieków Kościoła nie posiadał jeszcze skonkretyzowanego obrzędu przyjęcia do tego stanu¹⁵. Kanoniści są dzisiaj zgodni, że ascetów i dziewic z pierwszych wieków nie można zaliczyć do stanu zakonnego. Prowadzili oni wprawdzie życie doskonalsze, ale nie wiadomo czy składali śluby ubóstwa i posłuszeństwa oraz czy wszędzie ślubowali zachowywanie czystości.¹⁶ Początkowo była to profesja określana mianem „milcząca”. Kandydat do życia zakonnego przyłączał się do grona żyjących wspólnie zakonników. Przyjmował ich ubiór i styl życia, czyli wiódł w danej wspólnoty życie profesa.¹⁷ Z czasem jednak coraz wyraźniej twierdzono, że zmiana stroju jest sprawą drugorzędną, a istota życia zakonnego pochodzi ze złożenia profesji czy to wyraźnej, czy milczącej.¹⁸

Bardzo szybko w Kościele nastąpiło przejście z życia ascetycznego do pustelniczego¹⁹, które z kolei przekształciło się w życie wspól-

---

¹² Por. *Profesja zakonna*, w: J. R. Bar, *Poradnik kanonicznego prawa zakonnego*, Warszawa 1986, s. 86.

¹³ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach życia konsekrowanego*, Warszawa 1985, s. 111.

¹⁴ E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 119; por. *Anachoreci*, w: M. Daniluk, K. Klauza, *Podręczna encyklopedia...*, s. 60-61.

¹⁵ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach...*, s. 23.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Por. F. Bogdan, *Prawo zakonów, instytucji świeckich i stowarzyszeń życia apostołskiego*, Poznań 1988, s. 224.

¹⁸ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach...*, s. 111.

¹⁹ Por. *Rozwój życia zakonnego*, w: J. R. Bar, *Poradnik...*, s. 110.

ne.²⁰ Dopiero w tej formie życia można dostrzec wyraźniejszą profesję zakonną, którą wprowadził św. Pachomiusz. Jego reguła wprowadziła nie mówi o ślubach, ale podkreśla oddanie się Bogu. Wspomina jednakże o zachowaniu rad ewangelicznych, czyli doskonałej czystości i zupełnego ubóstwa. Wprowadza również pewną nowość, jaką jest posłuszeństwo dla przełożonego. Wkrótce też ten styl życia wspólnego i takiej profesji przyjął się w Kościele.²¹

Jak na tym początkowym etapie formowania się konkretnych elementów profesji zakonnej nie wszystko w niej było jasno określone, to już następcy św. Pachomiusza wprowadzili profesję wyraźną i pisemną.²² W dalszej historii życia zakonnego i rozwoju profesji zakonnej ważną rolę odegrał św. Bazyli Wielki. Udoskonalił on wprowadzoną przez św. Pachomiusza wspólnotę życia. Do życia cenobickiego włączył elementy ducha rodzinnego. Zamiast przesadnej ostrości i ascezy, którą poznał w innych klasztorach, wprowadza wzajemną miłość braterską. Właśnie ona oraz dobre uczynki względem potrzebujących zmieniły obraz życia zakonnego.²³ Na jego to regule opierało się całe życie zakonne ówczesnego Wschodu.²⁴

Kolejnym krokiem w organizacji stanu zakonnego w Kościele była osoba św. Benedykta. Jego reguła usuwała niepotrzebne rygory, jednocześnie dobrze organizując życie zakonne. Według św. Benedykta klasztor „to szkoła służby Bożej przez dobre uczynki, posłuszeństwo, pokorę.”²⁵ Zakonnik wiązał się z nim na stałe, jednocześnie ślubując posłuszeństwo oraz odmianę życia, czyli bardziej radykały wybór Boga. Proponowany styl życia przez św. Benedykta bardzo dobrze przyjął się w Kościele i dał podstawy do rozwoju różnorodnych form życia zakonnego.²⁶

W opisywanym powyżej okresie niewiele mówiło się o samej profesji zakonnej. Dopiero w średniowieczu stała się ona istotnym elementem życia zakonnego. Wtedy też wyraźnie ją określono. O trzech ślubach zakonnych po raz pierwszy wyraźnie jest mowa

²⁰ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach...*, s. 24-25.

²¹ Por. J. R. Bar, *Prawo zakonne po Soborze Watykańskim II*, Warszawa 1977, s. 22.

²² Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach...*, s. 111.

²³ Por. J. R. Bar, *Prawo zakonne...*, s. 23; *Pachomiusza reguła*, w: M. Daniluk, K. Klauza, *Podręczna encyklopedia...*, s. 218.

²⁴ Por. *Rozwój życia zakonnego*, w: J. R. Bar, *Poradnik...*, s. 111.

²⁵ Por. *Benedykta reguła*, w: M. Daniluk, K. Klauza, *Podręczna encyklopedia...*, s. 74-75.

²⁶ Por. J. R. Bar, *Prawo zakonne...*, s. 24.

w XII wieku przy profesji u kanoników regularnych św. Genowefy, a także w regulach zakonu trynitarzy oraz św. Franciszka z Asyżu.²⁷ Zatem dopiero okres wieków średnich kolejno wymienia ślub czystości, ubóstwa i posłuszeństwa.²⁸ Wówczas ustaliła się nauka teologów i kanonistów, którzy stwierdzili, że osoba nieskładająca ślubów zakonnych w instytucie zatwierdzonym przez Stolicę Apostolską, nie przynależy do stanu zakonnego.²⁹ Wtedy także kanoniści wprowadzili do nauki określenie „zakon”, rozumiane jako stowarzyszenie wiernych zatwierdzone przez władze kościelne, którego członkowie składają śluby uroczyste, które zobowiązywały do zachowywania trzech rad ewangelicznych. Także w zakonach, gdzie nie było wyraźnej wzmianki o trzech radach, tak była rozumiana profesja.³⁰

Sytuacja taka istniała do Soboru Laterańskiego IV, który zakazał powstawania nowych zakonów bez zezwolenia Stolicy Apostolskiej. „Aby zbyt wielka różnorodność zakonów nie wywołała w Kościele Bożym wielkiego zamieszania, stanowczo zakazujemy wymyślania w przyszłości nowych. Ktokolwiek będzie chciał wstąpić do zakonu, niech wybierze jeden z już zatwierdzonych”³¹ – postanowili Ojcowie Soboru. Jednakże pomimo tego formalnego zakazu od XVII wieku w Kościele pojawiają się kongregacje o ślubach prostych.³² Były to instytucje, które nie posiadały formalnego zatwierdzenia przez Stolicę Apostolską, ale swoje istnienie zawdzięczały zatwierdzonym konstytucjom.³³ W zgromadzeniach tych składano ślub lub przysięgę wytrwania oraz zastrzegano dyspensę od nich papieżowi. Z czasem kongregacje te zostały zaliczone przez Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 roku do stanu doskonałości, przez co nastąpiło ich zrównanie z zakonami w sensie ścisłym.³⁴ Zgromadzenia zakonne były więc wspólnotami, w których członkowie składali śluby proste, które nie pociągały za sobą takich

²⁷ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach...*, s. 111.

²⁸ Por. E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 124.

²⁹ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach...*, s. 111.

³⁰ E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 69.

³¹ Sobór Laterański IV, Konstytucja 13, *O zakazie tworzenia nowych zakonów*, w: Dokumenty Soborów Powszechnych, t. 2: (869-1312), Kraków 2002, nr 13, 1.

³² Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach...*, s. 29-30; *Zgromadzenia zakonne*, w: M. Daniluk, K. Klauza, *Podręczna encyklopedia...*, s. 284-285.

³³ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytucjach...*, s. 30.

³⁴ Por. *Rozwój życia zakonnego*, w: J. R. Bar, *Poradnik...*, s. 112-113; J. R. Bar, *Prawo zakonne...*, s. 28.

skutków prawnych jak śluby uroczyste. Różnice te zniósł jednak Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku, nazywając zakony i zgromadzenia zakonne instytutami zakonnymi.³⁵ „W ten sposób zniknęła również specjalna egzemcja, związana z naturą *zakonu*, a także – jako powszechne prawo – różnorodność skutków prawnych między ślubami uroczystymi i publicznymi ślubami zwykłymi.”³⁶ Natomiast dawne rozróżnienie ma znaczenie wyłącznie historyczne i pozostało praktycznie tylko w nazwach. Wraz z dalszym rozwojem życia konsekrowanego profesja zakonna utwierdziła się na stałe w inicjacji zakonnej.³⁷

2. Prawne rozumienie profesji zakonnej

Wraz z powstaniem instytutów zakonnych, zmieniło się także samo rozumienie profesji. Z negatywnego aktu, jakim było oddalenie od świata i umartwienie istniejące w pierwszych wiekach, profesja przekształciła się w pozytywne zobowiązanie człowieka pragnącego poświęcić się Bogu. Aspekt negatywny, który zakłada zerwanie, usunięcie, dystans schodzi na drugi plan, natomiast na plan pierwszy wysuwa aspekt pozytywny, mówiący o przeznaczeniu wyłącznie dla Boga i Jego kultu.³⁸ Profesja zakonna zobowiązuje do praktykowania trzech rad ewangelicznych. Na tej mocy dokonuje ona konsekracji, przez którą profes oddaje się całkowicie Bogu, któremu pragnie ofiarować swoje życie. Śluby zakonne zatem stają się aktem cnoty religijnej i szczególniejszą konsekracją, na mocy której człowiek ofiarowuje się Bogu.³⁹

Profesję zakonną można rozpatrywać w różnych jej aspektach. Tutaj jednak będzie ona rozpatrywana przede wszystkim od strony prawa kościelnego. W tym miejscu zwrócimy najpierw uwagę na prawne określenie profesji zakonnej. „Przez profesję zakonną członkowie zobowiązują się publicznym ślubem do zachowania trzech rad ewangelicznych, zostają konsekrowani przez posługę

---

³⁵ Por. KPK, kan. 607, § 2. Określenie instytut zakonnny oznacza zarówno dawny zakon, jak i zgromadzenie zakonne. Ich jednakowe rozumienie wynika z jednakowego uznania ślubów uroczystych i prostych przez władzę kościelną. Zob. *Instytut zakonnej*, M. Sitarz, Słownik prawa kanonicznego, Warszawa 2004, s. 71.

³⁶ E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 73.

³⁷ Por. *Profesja zakonna*, w: J. R. Bar, *Poradnik...*, s. 86.

³⁸ Por. J. Zdrzałek, *Trójca Święta źródłem życia zakonnego*, Kraków 2002, s. 73.

³⁹ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytutach...*, s. 113.

Kościółu Bogu i włączeni do instytutu z prawami i obowiązkami określonymi w prawie.⁴⁰ Podany przez Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku kanon nie definiuje profesji zakonnej, lecz wymienia tylko jej elementy. Zatem poprzez profesję osoba wchodzi w stan życia konsekrowanego. Profesja jest więc aktem chrześcijanina, który przez śluby zobowiązuje się kroczyć za Jezusem Chrystusem. To zobowiązanie w imieniu Boga zostaje przyjęte przez Kościół.⁴¹ Oddanie się Bogu przez śluby zakonne, według reguł i konstytucji instytutu, jest składane na ręce przełożonego, który przyjmując je czyni to w imieniu Boga, Kościoła i instytutu zakonnego.⁴² Profesja zakonna wymaga publicznego charakteru ślubów.⁴³ Ta cecha ślubu polega na tym, że jest on przyjmowany w imieniu Boga przez Kościół. Bowiern ślub w rozumieniu prawa jest świadomą i dobrowolną obietnicą uczynioną Bogu, wypływającą z cnoty religijności.⁴⁴ „Zobowiązanie jest podejmowane wobec Boga za pośrednictwem ślubów i na mocy cnoty religijności, dzięki czemu profesja z natury swojej staje się aktem religijnym, podobnym do ofiary, a więc najwyższym aktem religii”⁴⁵ – twierdzi Elio Gambari, współczesny kanonista.

W takim rozumieniu profesji zakonnej można zauważyć, że łączą się w niej trzy płaszczyzny. Jest to najpierw Bóg, który zwraca się z darem powołania. Następnie człowiek, który odpowiada na to wezwanie. Wreszcie Kościół, który w imieniu Boga przyjmuje pozytywną decyzję powołanego. W profesji więc te wszystkie aspekty powołania stają się jednym aktem.⁴⁶

Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku nie definiuje więc profesji zakonnej, lecz podaje tylko jej elementy. Jednym z nich jest konsekracja. Można ją określić jako obrzęd zewnętrzny, w którym osoba poprzez śluby zakonne wchodzi w stan życia zakonnego. Jest to oddanie się na służbę Bogu przez złożenie publicznych ślubów czystości, ubóstwa i posłuszeństwa.⁴⁷ Profesja zakonna stanowi

---

⁴⁰ KPK, kan. 654.

⁴¹ Por. E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 295.

⁴² Por. *Profesja zakonna*, w: M. Sitarz, *Słownik...*, s. 142.

⁴³ Por. KPK, kan. 607, § 2.

⁴⁴ Tamże, kan. 1191, § 1.

⁴⁵ E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 128.

⁴⁶ Por. B. W. Zubert, *Komentarz do Kodeksu...*, s. 144.

⁴⁷ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytutach...*, s. 112.

przymierze z Bogiem. Inicjatywa zawsze pochodzi od Boga i to On powołuje człowieka do wyboru życia konsekrowanego. Życie ślubami rad ewangelicznych jest więc wyjątkowym i specjalnym sposobem życia. Osoba decyduje się poprzez konsekrację do ciągłego rozwoju własnego powołania. To stan specyficznego dążenia do doskonałości. Chrześcijanin wybiera taki styl życia, bo pragnie poświęcić się w nim służbie Bogu.⁴⁸ Konsekracja jest więc wzięciem człowieka na własność przez Boga.⁴⁹ Złożenie zatem ślubów zakonnych w konkretnym instytucie daje podstawy i jest jednocześnie źródłem do osiągnięcia świętości przez zakonnik. Całe dalsze życie profesja jest więc ciągłym powracaniem do chwili jego konsekracji w dniu profesji. Ta pamięć o momencie składania Bogu ślubów jest jednocześnie motywacją do gorliwości w byciu wiernym wczesniejszym słowom profesji.⁵⁰

Rozumiejac profesję zakonną jako relację między profesem a Bogiem i instytutem zakonnym można stwierdzić, że jest ona w pewien sposób kontraktem. Składając śluby zakonnik pragnie oddać wszystko co posiada, swoje zdolności i całe życie w darze Bogu. Jednocześnie pragnie on, aby Bóg przyjął tę ofiarę i uświęcił przez to składającego ją. Konsekracja zakonna jest zawsze darem i dziełem Boga, ale zakłada jednak współpracę człowieka.⁵¹ Analogicznie ma ona również wymiar materialny. Człowiek wstępując do konkretnego instytutu pragnie i zobowiązuje się, że wszystko cokolwiek będzie czynił, będzie dla dobra zgromadzenia i Kościoła.⁵² Zakonnik oddaje się więc instytutowi, aby pełnić w nim obowiązki swego powołania. Instytut z kolei przyjmując go za swego członka zobowiązuje się zaspokoić jego potrzeby duchowe i materialne określone w prawie własnym.⁵³

3. Teologiczne podstawy konsekracji zakonnej

Profesja rad ewangelicznych jest szczególnie i owocnym pogłębieniem konsekracji chrzcielnej, z niej wypływa i na niej się opie-

---

⁴⁸ Por. J. Zdrzałek, *Trójca Święta...*, s. 73.

⁴⁹ Tamże, s. 74.

⁵⁰ Por. RdC, nr 22.

⁵¹ Por. P. Spiller, *Konsekracja zakonna*, w: *Formacja zakonna*, t. 3, (pr. zbior. pod red. J. W. Gogoli), Kraków 1997, s. 137-138.

⁵² Por. E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 296.

⁵³ Por. J. R. Bar, J. Kałowski, *Prawo o instytutach...*, s. 112.

ra.⁵⁴ Jan Paweł II w adhortacji *Redemptionis donum* stwierdza, że „dzięki niej wewnętrzna jedność z Chrystusem, ustanowiona już przez chrzest, przetrada się w dar upodobnienia do Niego, wyrażony i urzeczywistniony, w sposób pełniejszy, przez profesję rad ewangelicznych.”⁵⁵ Profesja wyrastając z konsekracji chrztu, stanowi najdoskonalszą jej konsekwencję.⁵⁶

Mówiąc o teologicznej podstawie profesji zakonnej koniecznym wydaje się zwrócić uwagę na płaszczyznę powszechnego powołania chrześcijańskiego. Jego istotą jest wezwanie wszystkich do świętości i doskonałości. Dążenie do świętości jest istotą życia chrześcijańskiego. Każdy bowiem wierzący w Chrystusa winien rozbudzać w sobie prawdziwą tęsknotę za świętością.⁵⁷ Do wszystkich wierzących bowiem odnoszą się słowa Chrystusa: „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest wasz Ojciec niebieski” (Mt 5, 48). Wynika z tego, że w tym wymiarze powołanie zakonne niczym się nie różni od powołania każdego człowieka i każdego chrześcijanina. „Wszyscy wierni, zgodnie z własną pozycją, winni starać się prowadzić życie święte, przyczyniać się do wzrostu Kościoła i ustawicznie wspierać rozwój jego świętości.”⁵⁸ Świętość całego Kościoła zależy od życia poszczególnych jego członków. Dlatego też „życie duchowe każdego chrześcijanina jest rozkwitem i dojrzewaniem Jezusa żyjącego i działającego w Kościele, a stąd także rozkwitem i dojrzewaniem samego Kościoła.”⁵⁹

Podstawą każdego powołania w Kościele jest jeden wspólny element – chrzest święty. Powołanie do świętości wyrasta właśnie z chrztu. Każdy, bowiem ochrzczony już jest święty, bo przyoblekł się w Chrystusa.⁶⁰ Aktualnie obowiązujący Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku mówiąc o chrzcie stwierdza, że jest to brama

---

⁵⁴ Por. VC, nr 30; LG, nr 44; Jan Paweł II, *Wymiary życia konsekrowanego*. Katecheza z 26 października 1994, w: *LOsservatore Romano* 1 (1995), nr 1.

⁵⁵ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska, *Redemptionis donum*, O konsekracji zakonnej w świetle tajemnicy Odkupienia, 25 marca 1984, (dalej: RD), nr 7.

⁵⁶ Por. P. Spiller, *Konsekracja...*, s. 140.

⁵⁷ Por. Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska, *Christifideles laici*, O powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II, 30 grudnia 1988, (dalej: ChL), nr 16; VC, nr 39.

⁵⁸ KPK, kan. 210.

⁵⁹ E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 37; por. ChL, nr 16.

⁶⁰ Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 11 października 1992, Poznań, Pallottinum 1994, (dalej: KKK), nr 1214-1216.

wszystkich sakramentów, jest konieczny do zbawienia, bo uwalnia wszystkich od grzechów. Włącza wszystkich ludzi do Kościoła, czyniąc z nich dzieci Boże i upodabniając do Jezusa Chrystusa.⁶¹ Można zatem powiedzieć, że u podstaw życia chrześcijańskiego leży chrzest. To on wprowadza człowieka na drogę życia określoną Bożymi zamysłami, a jednocześnie udziela darów, dzięki którym prowadzenie takiego życia jest możliwe. Sakrament ten wprowadza zatem perspektywę dążenia do doskonałości chrześcijańskiej. Dlatego każdy jest wezwany, aby stale pobudzał i rozwijał chęć bycia świętym.⁶²

Chrzest jest początkiem i fundamentem Bożego obdarowania przekazywanego w sakramentach. Zawiera on w sobie wezwanie, by wejść na drogę do zbawienia i by nią kroczyć.⁶³ Jak już wspomnieliśmy powyżej, chrzest stanowi bramę zbawienia, jest źródłem nadprzyrodzonej łaski i darem Bożego miłosierdzia względem człowieka. Jest więc pierwszym nawróceniem i radykalnym odrodzeniem człowieka grzesznego, poprzez co jest wezwaniem do świętości, dlatego św. Paweł stwierdza, że wierzący przez chrzest umiera dla grzechu (por. Kol 3, 1-4; Rz 6, 11). Zatem chrzest czyni ludzi wybrańcami Bożymi powołanymi do bycia świętymi. Przez chrzest bowiem chrześcijanin umiera dla grzechu a odtąd żyje już tylko dla Chrystusa.⁶⁴

Chrzest święty wyznacza drogę każdemu chrześcijaninowi. Pośród wielu zaś dróg prowadzących do świętości jest droga rad ewangelicznych, którą podążają osoby konsekrowane.⁶⁵ Życie według tych rad zawsze było uważane przez Kościół jako droga do świętości.⁶⁶ Profesja zakonna jest więc rozwinięciem w specyficznej formie konsekracji opartej na bazie chrztu świętego. Dlatego „zupełnie naturalnie i logicznie jawi się życie zakonne, wyrastające ze chrztu i z powołania do świętości, której jest rozwojem i urzeczywistnieniem w specjalnej formie.”⁶⁷ Można więc powiedzieć, że ży-

---

⁶¹ Por. KPK, kan. 849.

⁶² Por. E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 36.

⁶³ Por. ChL, nr 16.

⁶⁴ Por. A. Zuberbier, J. Janicki, *Chrzest*, w: Słownik teologiczny, (pr. zbior. pod red. A. Zuberbiera), Katowice 1998, s. 87.

⁶⁵ Por. J. Gawęł, *Powołani do świętości*, w: *Via consecrata*, 6 (2002), s. 26.

⁶⁶ Por. VC, nr 35.

⁶⁷ E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 37; por. *Drugi chrzest*, w: M. Daniluk, K. Klauza, *Podręczna encyklopedia...*, s. 105.

cie zakonne jest jakby dalszą, pełniejszą i doskonalszą kontynuacją życia chrześcijańskiego rozpoczętego na chrzcie świętym. Zakonnik „już wprowadzie przez chrzest umarł dla grzechu i poświęcony został Bogu; aby jednak móc otrzymać obfitsze owoce łaski chrztu, postanawia przez ślubowanie rad ewangelicznych w Kościele uwolnić się od przeszkód, które mogłyby go odwieść od żarliwej miłości i od doskonałości kultu Bożego, i jeszcze ściślej poświęca się służbie Bożej”⁶⁸ – przeczytamy w *Konstytucji dogmatycznej o Kościele*.

Konsekracja zakonna pogłębia konsekrację chrztu. Konsekracja przez profesję zakonną zobowiązuje do życia wyłącznie dla Boga, łącząc osobę z Kościołem nowymi więzami.⁶⁹ Profesja rad ewangelicznych rozpoczyna nowe życie oparte na świętości i miłości. Przez nią bowiem człowiek jeszcze pełniej łączy się z Jezusem i oddaje Mu się, w czym wspierać go mają śluby zakonne.⁷⁰ Są więc one potwierdzeniem tego wszystkiego, co wydarzyło się przez chrzest i jednocześnie są jeszcze radykalniejszym opowiedzeniem się za Chrystusem.⁷¹ „Życie chrześcijańskie i zakonne pokrywają się ze sobą w swoim początku, którym jest chrzest, oraz w swoim celu, którym jest udoskonalenie miłości”.⁷² Jednak „różnica między życiem chrześcijańskim a zakonnym polega na tym, że to ostatnie nie poprzestaje na zachowywaniu przykazań, lecz posuwa się dalej, intensyfikując tym samym i podnosząc poziom życia chrześcijańskiego”⁷³. Zakonnicy składając profesję zakonną pragną bardziej oddać się Jezusowi. Przez śluby zakonne nakładają oni na siebie w sposób całkowicie wolny i świadomy dodatkowe zobowiązania, które nie są podejmowane przez wszystkich chrześcijan. Należy jednak zaznaczyć, że inicjatywa pochodzi od Chrystusa, który przyjmując osobę na własność jednocześnie konsekuje ją.⁷⁴

Przez profesję rad ewangelicznych zakonnik oddaje całe swoje życie na wyłączną służbę Bogu. To szczególne oddanie się jest głęboko zakorzenione w konsekracji chrzcielnej. Konsekracja zakonna wyrasta z sakramentalnego korzenia chrztu świętego, który za-

---

⁶⁸ LG, nr 44.

⁶⁹ Por. Jan Paweł II, *Wymiary życia...*, nr 4; *Konsekracja*, w: M. Sitarz, *Słownik...*, s. 99.

⁷⁰ Por. J. Gawęł, *Powołani do świętości...*, s. 26.

⁷¹ Por. LG, nr 44.

⁷² E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 105.

⁷³ Tamże; por. PC, nr 5.

⁷⁴ Por. Jan Paweł II, *Wymiary życia...*, nr 2.

wiera w sobie pierwszą i podstawową konsekrację osoby Boga. „Konsekracja poprzez rady ewangeliczne nie jest uważana w nauce Kościoła za osobną konsekrację, a jedynie za pełniejszy rozwój konsekracji chrztu.”⁷⁵ Konsekracja przez profesję rad ewangelicznych jest rozwinięciem tej konsekracji, jaką jest chrzest święty. Jest ona odnowieniem tego wszystkiego, co zostało dokonane na chrzcie, ale dodatkowo pogłębia i dopełnia tamto wydarzenie.⁷⁶ Ta szczególna konsekracja, jaka dokonuje się przez profesję zakonną, sięga głęboko w samą konsekrację chrztu. Śluby zakonne pełniej ją wyrażają i w ten sposób stają się przez to nową konsekracją, nowym poświęceniem i oddaniem się człowieka Bogu. „Chrzest bowiem sam w sobie nie wiąże się z powołaniem do życia w dozgonnym bezżeństwie czy radykalnym ubóstwie.”⁷⁷ Kościół zawsze popierał i akceptował „licznych mężczyzn i kobiety, którzy dokładniej naśladują wyniszczenie Zbawiciela i wyraźniej je ukazują, przyjmując ubóstwo w wolności dzieci Bożych i wyrzekając się własnej woli: mianowicie poddają się oni człowiekowi ze względu na Boga w sprawie doskonałości ponad miarę przykazań, aby w sposób pełniejszy upodobnić się do posłusznego Chrystusa.”⁷⁸ Konsekracja obejmuje bowiem całą osobę ludzką. Sięga ona wnętrza człowieka i w ten sposób przestaje on należeć do siebie stając się własnością Boga.

W tradycji Kościoła uznaje się profesję rad ewangelicznych za szczególne i owocne pogłębienie konsekracji chrzcielnej.⁷⁹ Właśnie dzięki niej wewnętrzna jedność z Jezusem Chrystusem, ustanowiona przez chrzest, przeradza się w dar upodobnienia się do Niego. To pragnienie bycia jak Jezus Chrystus, jest wyrażone i urzeczywistnione w sposób pełniejszy właśnie przez profesję zakonną. Ta nowa konsekracja różni się jednak od konsekracji chrzcielnej swą wyjątkową specyfiką. Osoby konsekrowane, które obierają drogę rad ewangelicznych otrzymują całkowicie nową i specyficzną konsekrację. Zobowiązuje je ona do naśladowania Jezusa Chrystusa według stylu życia, jaki On sam przyjął i dał Swoim uczniom za wzór. Tak

---

⁷⁵ J. Zdrzałek, *Trójca Święta...*, s. 106.

⁷⁶ Por. K. Konecki, *Konsekracja zakonna kontynuacją i dopełnieniem konsekracji chrzcielnej*, w: *Via consecrata* 9 (1999), s. 23.

⁷⁷ Tamże.

⁷⁸ LG, nr 42; por. VC, nr 35, 39; RdC, nr 9.

⁷⁹ Por. A. Ballestrero, *Konsekracja*, w: *Życie konsekrowane* 1 (1996), s. 5; *Konsekracja zakonna*, w: M. Daniluk, K. Klauza, *Podręczna encyklopedia...*, s. 173.

więc osoby konsekrowane zobowiązują się do szczególnego upodobnienia się do Chrystusa czystego, ubogiego i posłusznego.⁸⁰

Oddając się Jezusowi Chrystusowi w sposób całkowity i niepodzielny zakonnik pragnie nie tylko iść za Nim, ale również jak najściślej upodobnić się do Niego. Na Nim chce budować całe swe życie i postępowanie. Dzięki temu zakorzenieniu i wszczępieniu w Chrystusa przez chrzest święty, może dokonywać się proces duchowego wzrastania. Zakonnik staje się w sposób sakramentalny uczestnikiem śmierci i zmartwychwstania Odkupiciela. To, co w chrzcie świętym jest początkiem, to w konsekracji zakonnej staje się szczególnym programem życia. Przez chrzest każdy chrześcijanin zostaje zjednoczony z Jezusem Chrystusem i w Niego wszczępiony. Dlatego też każdy jest wezwany do uczestnictwa w tych mistycznych zaślubinach z Jezusem. Natomiast profesja zakonna pełniej urzeczywistnia tę prawdę. Konsekracja zakonna, która jest zakorzeniona w chrzcie świętym, jest nowym zanurzeniem w śmierci Jezusa Chrystusa, by człowiek mógł wkroczyć w nowe życie wyłącznie dla Boga. Konsekracja zakonna przez profesję rad ewangelicznych jest jednocześnie śmiercią i wyzwoleniem.⁸¹ Dzięki niej profesja zanurza się w tajemnicę paschalną, przez co umiera razem z Jezusem Chrystusem, by stać się uczestnikiem nowego życia. Jest on jak ziarno, które wrzucone w ziemię obumiera, by zaowocować nowym życiem, oddanym wyłącznie dla Boga (J 12, 24). „W tym znaczeniu osoby zakonne doprowadzają życie chrześcijańskie do pełnej dojrzałości i w pewnym sensie uprzedzają na ziemi to, co stanie się ich sposobem życia w ojczyźnie niebieskiej, do której każdy z członków pielgrzymującego Kościoła zdąża.”⁸²

Konsekracja zakonna jest wydarzeniem, przez które dokonuje się działanie Boga, które uświęca osobę ludzką. Człowiek natomiast świadomie i dobrowolnie oddaje się i poświęca Bogu na całkowitą własność.⁸³ Zatem sprawcą konsekracji zakonnej jest sam Bóg, który w sposób uroczysty przyjmuje człowieka na Swoją własność. To On Swoją łaską powołuje człowieka, przeznacza go dla Siebie i uświęca swoją mocą. Konsekracja przez złożenie profesji

---

⁸⁰ Por. E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 133.

⁸¹ Por. RD, nr 7; Jan Paweł II, *Wymiary życia...*, nr 4

⁸² E. Gambari, *Życie zakonne...*, s. 38.

⁸³ Por. A. Ballestrero, *Konsekracja...*, s. 3-4.

zakonnej jest rzeczywistością, w której zbiegają się ze sobą szczególne działanie uświęcające Boga z dobrowolnym i świadomym działaniem człowieka. Konsekracja zakonna stanowi więc wyraz i znak oblubieńczej miłości Kościoła i Chrystusa, zawsze zatem dokonuje się w Kościele i dla Kościoła.⁸⁴ Przez ten akt człowiek ofiarowuje siebie Bogu, przez poświęcenie się Jemu i Jego sprawie, czyli jest to całkowite oddanie Bogu swej osoby do wyłącznej dyspozycji.

Konsekracja zakonna nie jest wprawdzie sakramentem, ale jest również znakiem niewidzialnej łaski Bożej. Zapoczątkowuje ona nową, niebiańską rzeczywistość już tu na ziemi. Konsekwrowany Bogu człowiek, chociaż nadal pozostaje sobą, to jednak równocześnie staje się wyłącznie przeznaczony Bogu.⁸⁵ Konsekracja Boża przez profesję zakonną dokonuje w nim uświęcenia i wewnętrznej przemiany. Zakonnik nie należy od tej chwili do siebie, ale już do Boga, bo przez Niego został przyjęty dla Swej chwały, czci i kultu. Zostaje on uświęcony, konsekrowany działaniem Bożym. Zakonnik staje się Jego własnością i przez to w pewnym sensie „świętym”, bo przeznaczonym dla Niego. Zatem w osobie konsekrowanej łączącej się pewnym węzłem z Jezusem Chrystusem oddaje się Mu cały Kościół. To zakonnik przez profesję rad ewangelicznych reprezentuje Kościół, który jako Wspólnota jest Oblubienicą Chrystusa.⁸⁶ Konsekracja zakonna jest tajemnicą zaślubin profesja z Jezusem Chrystusem. Uobecnia ona i przypomina zaślubiny Jezusa z Kościołem, jako Swoją Oblubienicą i zarazem staje się ona nie tylko znakiem, ale i wyrazem tej oblubieńczej miłości. Zatem tajemnica zaślubin z Chrystusem, uwypukla właściwy sens i wartość profesji zakonnej. Konsekracja zakonna stanowi wyraz i znak oblubieńczej miłości Kościoła względem Jezusa Chrystusa. Jest to miłość doskonała, wierna, całkowita, wyłączna i nawiązująca wyraźnie do tajemnicy zaślubin człowieka z Jezusem Chrystusem. Dlatego miłość każdego człowieka, a nade wszystko chrześcijanina, do Chrystusa powinna być zawsze dziewicza w sensie swojej wyłączności i całkowitości.⁸⁷

---

⁸⁴ Por. KKK, nr 915-916.

⁸⁵ Por. A. Ballestrero, *Konsekracja...*, s. 3.

⁸⁶ Por. KKK, nr 789.

⁸⁷ Por. K. Konecki, *Konsekracja zakonna...*, s. 24.

Zakończenie

Centralną rolę w życiu instytutów zakonnych stanowi profesja zakonna. Jest ona tak istotnym elementem tego rodzaju życia, że bez niej nie można mówić w ogóle o życiu konsekrowanym. Życie zakonne, konstytuowane przez profesję jest stałym i wiernym wcieleniem w życie podjętego zobowiązania w chwili składania ślubów. Z tego też powodu profesja, oprócz tego, że jest aktem ściśle określonym przez prawo, jest także znakiem szczególnego rodzaju życia oddanego Bogu.

Konsekracja zakonna jest faktem historycznym, który rozwija się od początku Kościoła, aż do dnia dzisiejszego. Jej istota polega na naśladowaniu Jezusa Chrystusa, który jest jej źródłem i wzorem. Chociaż do życia według rad jest wezwany każdy chrześcijanin, to jednak osoby konsekrowane przez profesję rad ewangelicznych: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, oddają się całkowicie Bogu. Profesja zakonna stwarza więc nową więź człowieka z Bogiem. Wyrasta ona na podłożu pierwszej więzi, która ma miejsce w sakramencie chrztu świętego. Sama przez to staje się nową konsekracją, poświęceniem i oddaniem osoby Bogu. Dlatego wraz ze ślubami zakonnymi, w sposób dojrzały i bardziej świadomy, profes porzuca starego człowieka a przyobleka się w nowego. Konsekracja chrztu świętego jest zatem bazą dla konsekracji zakonnej.

W życie zakonne wchodzi osoba, która zobowiązuje się żyć drogą rad ewangelicznych. To zobowiązanie dokonuje się w akcie profesji, czyli konsekracji zakonnej. Taki wybór polega na całkowitym oddaniu samego siebie i porzuceniu wszystkiego. Profesja jest przede wszystkim w sposób widoczny publicznym aktem, w którym zakonnik ślubuje przestrzeganie trzech rad ewangelicznych. Przez tę konsekrację powstaje prawna relacja łącząca instytut zakonne i profesa. W akcie więc profesji zakonnej można znaleźć elementy teologiczne, takie jak oddanie się Bogu w Kościele oraz elementy prawne, którymi są składane śluby i wcielenie do instytutu. Chociaż elementy te są odrębne, a nawet różniące się między sobą, to jednak z drugiej strony są ściśle ze sobą powiązane, do tego stopnia, że brak nawet jednego powoduje nieważność całej profesji.

Aspetti giuridico-teologici della consacrazione religiosa

La professione religiosa svolge un ruolo centrale nella vita di istituti religiosi. È un elemento così importante di questo tipo di vita, che senza di essa non si può nemmeno parlare di vita consacrata. La consacrazione religiosa è un fatto storico che si sviluppa fin dall'inizio della Chiesa e arriva fino ai nostri giorni. Il suo fulcro sta nell'imitazione di Gesù Cristo che è il suo fonte e modello. Per quanto ogni cristiano sia chiamato a vivere secondo i consigli evangelici, sono proprio i consacrati che attraverso la professione dei consigli evangelici – di castità, povertà e obbedienza – si consegnano totalmente a Dio. La professione religiosa dunque crea una nuova relazione tra l'uomo e Dio.

Nella vita religiosa entra una persona che si impegna a vivere secondo i consigli evangelici. Questo impegno viene preso proprio nell'atto di professione, ossia di consacrazione religiosa. Tale scelta consiste in una totale offerta di sé e in un abbandono di tutto. La professione è anzitutto un atto pubblico visibile in cui il religioso fa voto di osservare i tre consigli evangelici. Attraverso tale consacrazione si crea una relazione giuridica che lega l'istituto religioso e il professo. Si può, perciò, trovare nell'atto di professione religiosa elementi teologici, come l'offerta di sé a Dio, ed elementi giuridici quali gli stessi voti e l'incarnazione nell'istituto. Anche se, da un lato, questi elementi siano distinti, anzi, proprio differenti, dall'altro, essi sono intimamente connessi tra loro, fino al punto che se ne manca uno, tutta la professione rischia di essere invalida.